

16/04/2020

L'educació i l'autoritat paternes: una exploració qualitativa

L'heterogènia situació econòmica i social parental actual implica canvis en el model de paternitat, diferent del convencional i autoritari del passat. L'article següent explora la fragmentació d'aquest rol no tant encasellat, més flexible i afectiu que varia, al seu torn, la transmissió de valors i normes als fills i filles.

©evgenyatamanenko /iStock

En el treball publicat recentment a la revista de la Universitat Complutense de Madrid, *Política y Sociedad*, vam presentar una anàlisi qualitativa sobre els discursos socials que pares i fills/es (adolescents) desenvolupen sobre les dimensions de l'educació i l'autoritat paternes. Es tracta d'un treball inscrit en el projecte I + D: "La implicació paterna en la cura dels fills a Espanya" (CSO2012-33476), finançat pel Ministerio de Economía i Competitividad i dirigit pel professor del departament de Sociologia de la UAB, Lluís Flaquer. El treball i el projecte ja han finalitzat i, com a resultat, han donat lloc a diverses publicacions, entre les quals cal destacar la pròxima edició d'un llibre sobre la temàtica de la implicació paterna a Espanya, editat pel Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC).

Pel que fa al treball aquí ressenyat, en la fase empírica qualitativa del projecte es van dissenyar

10 grups de discussió, vuit amb pares i dos amb fills/es, a dues grans ciutats espanyoles, Madrid i Barcelona. Les dades analitzades, per tant, se circumscriuen a diferents perfils socials de pares i fills/es de zones urbanes.

L'anàlisi que hem realitzat s'inscriu en el context teòric que afirma la successió de canvis en la institució paterna respecte al model tradicional de pare i, més concretament, en les dimensions relatives al paper normatiu de la paternitat. Des de l'anàlisi sociològica del discurs, els resultats ens permeten afirmar la hipòtesi de la redefinició del paper del pare, així com cert esdibuixament de la jerarquia que tradicionalment regulava les relacions paternofilials.

Els resultats suggereixen que el procés d'individualització que viu la institució paterna en particular, i les relacions familiars en general, suposaria una dificultat per als pares a l'hora de definir i establir normes i pautes compartides que han de transferir als fills, així com el seu compliment. Això seria consistent, d'una banda, amb aquells treballs que assenyalen la falta de consens social en la definició de la institució paterna, així com la creixent fragmentació social i la diversitat de contextos institucionals on la institució paterna es desenvolupa en l'actualitat.

En relació amb l'educació, la individualització no tindria els mateixos efectes per a tots els grups socials. Entre els pares laboralment estables i amb estudis predomina un discurs motivador i basat a créixer les competències i possibilitats de desenvolupament dels fills, mentre que els pares amb baixos estudis estarien més centrats en la transmissió moral. Això suposaria, en efecte, l'orientació de pautes desiguals d'educació entre diferents grups socials.

Pel que fa a l'autoritat, la paternitat emergent tendiria a combinar cert control i normativització, amb comunicació, diàleg i, especialment, expectatives d'acceptació normativa dels fills per part dels pares. Aquesta conducta estaria relacionada amb l'increment de la capacitat dels fills de fer valer els seus desitjos i interessos particulars, i amb això la necessitat de renegociació.

Amb tot això, s'imposa la següent implicació: la tendència empresa per les noves paternitats, en què els pares es defineixen més orientats als fills, més afectius i comunicatius, sembla tenir com a correlat un buidatge progressiu de la funció simbòlica paterna, amb les dificultats associades a la transferència de pautes i normes socials als fills que això implicaria.

Marc Barbeta Viñas

Departament de Sociologia

Àrea de Sociologia

Universitat Autònoma de Barcelona

marc.barbeta@uab.cat

Referències

Barbeta. M (2019). La educación y la autoridad paternas: una exploración cualitativa. *Política y Sociedad*, Vol. 56 Núm. 3 <https://doi.org/10.5209/poso.57358>

[View low-bandwidth version](#)